

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorvm|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. XIV. Scriptura.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

pinguius, l. 7. §. 2. de pecul. vid. infr. lit. T. cap. Tacens, §. lit. I. c. Ignorantia.

CAP. XIV. Scriptura.

Axioma I.

Scribens in id, quod scribit, consentire intelligitur l. Publie 26. §. fin. ff. de pos. l. cum de indebito 25. §. fin. ff. de probat. l. generaliter 13. & Auth. contr. C. de non num. pecun. Baldus conf. 275. colum. 2. vol. 3. Vult. i. conf. 15. num. 298. Scribendo enim quis contractum intelligitur eum approbare, Welenb. i. conf. 12. num. 11. Unde etiam is, qui simpliciter sine ulla protestatione scripturam admittit, probasse presumitur illa omnia, quæ in scriptura illa continentur. Jason in l. admonendi. num. 128. vers. quinto limita. & in l. que dotis. num. 90. ff. solut. matrim. siquidem pro scripturæ veritate semper presumitur, per tradita à Jafone in l. si post divisionem. in princ. C. de jur. & fact. ignor. Socin. conf. 95. num. 2. vol. 2. Gratian. consil. Resp. 11. numer. 3. vol. 2. Paris. conf. 60. numer. 6. vol. 1. Curtius sen. conf. 35. num. 20. Burlatus conf. 33. num. 11. lib. 1. Qui igitur scripturam penes se habet, omnia in ea contenta scire dicitur, l. non est ferendus 12. ff. de transact. l. si que cautiones 5. ff. famil. heretisc. Cephal. conf. 452. n. 35. vol. 4. Francisc. Viv. decif. Neapol. 60. n. 4. Burlat. conf. 143. num. 15. vol. 2. cum aliis. quos allegat & sequitur Mascard. vol. 3. conclus. 293. num. 20.

II.

Quod scriptum est, actum videtur, §. ult. Inst. de fideiuss. l. sciendum 30. ff. de V. O. cum pro scriptura vel instrumento semper presumatur. §. item quod verborum 11. Inst. de inut. stip. non solum quod verum sit, sed etiam solenne. Bald. in c. 1. §. si instrumentum. n. 2. de not. feudor. quodque omnia in eo scripta de voluntate & consensu partium scripta intelligantur, Jason in d. l. sciendum. num. 35. de verbor. oblig. Hinc in stipulatione non obstante etiam errore actum valere, seu substantialibus stipulationis inter partes observatis, sed à scriba omisiss, & scriptoris errore probato obligationem non annihilari, sed potius tenere, text. est in l. si librarius 92. de R. l. siquidem ut ab Imperatore scriptum est in l. 1. C. de committ. stipul. licet epistolæ, quam libello inseruisti, additum non sit, stipulatum eum esse, cui cavebatur; tamen si res inter presentes gesta est, credendum est, stipulationem vocem spondentis esse subsecutam, sicut idem etiam traditum à Paulo in l. Titia 134. §. pen. ff. de V. O. quia plus valere debet, quod agitur, quam quod simulatè aut per errorem concipitur. l. 1. & tot. tit. C. plus valer. deb. quod agitur & c. atque in contractibus potius rei veritas quam scriptura inspicitur, l. cum precibus 18. C. de probat. Unde etiam & de testamentis evidentissimè constitutum est errore scribentis juris solennitatem non mutari. Quapropter licet institutio heredum post legatorum donationem scripta sit, sive alia observatio prætermissa, (veluti si testator legasset centum, &

Notarius scripsisset decem) non tamen ex mente testatoris, sed vicio Tabellionis, vel alterius, qui testamentum scripsit, propterea voluntatem ejus subvertere vel minuire non debet; l. errore 7. l. ambiguitates 24. C. de testam. l. quoties 9. §. sed si non. ff. de hered. instit. idem rescribit & Imperator Antoninus, dum ait, non lædi statum liberorum ob tenorem instrumenti malè concepti, l. Imperator 8. ff. de statu homin. similiter nec errores eorum, qui desideria, hoc est, preces scribunt, veritati præjudicium ferre posse manifestum fit, in l. 2. Cod. de error. advocat. cui addi potest & hoc, quod si in forma constituti procuratoris vel syndici ostendatur vitium seu error in verbis, puta, si pro Syndico nominatus sit actor vel procurator, inde non vitabitur constitutio seu syndicatus: ut enim libellum sustineri translationis verbis alibi traditur, ita & instrumentum syndicatus eadem interpretatione judicari debet. Specul. in tit. de Syndic. num. 11. Bart. in l. 1. §. quibus autem. num. 2. ff. quod cuique univers. nom. & in Auth. sed bodie. num. 3. C. de Episc. audiend.

III.

Scriptura inventa est ad servandam memoriam, l. jubemus 29. §. sed ne aliqua. C. de testam. Ripa in l. moribus. num. 13. de vulg. & pupill. substit. quia ea semper loqui presumitur cap. cum Martha 6. de celebrat. Missar. Decian. conf. 39. vol. 2. num. 91. Warem. ab Ehrenb. 2. de fader. cap. 2. num. 172. text. in l. interclaras 8. ibi: scriptura loquuntur. C. de SS. Trin. Vult. 3. conf. Marp. 21. n. 270. facit quod ait Alexand. in l. non solum §. morte. col. 2. num. 9. ff. de oper. nov. num. inde paria esse aliqua in voce, vel per nuncium, sive epistolam proferre, ex l. non figura 38. ff. de verbor. obligat. trad. Andreas Siculus in repet. l. acurristimi. in 67. col. C. de fideic. Lud. Gomez. ad §. superest. Inst. de act. num. 2.

IV.

Scriptura regulariter in nullo actu requiritur, l. 17. C. de pact. Novell. 75. cap. 8. Scriptura enim quæ fit de contractu ad probationem, non ad substantiam fieri dicitur, ut facilius probari queat, l. contrahitur 4. ff. de pign. Jason in l. cum re transigisse 5. C. de transact. unde quoties de fide contractus aliunde, v. g. ex confessione partis, constat, scriptura, quæ probationem rei gestæ continere solet, opus non est, d. l. 5. C. de transact. Si quidem quotiescunque in lege mentio fit intervenientis scripturæ, semper interpretari debemus, id probationis facilioris gratià fieri, non quod sine ea conventio vel actus non possit subsistere, quia scriptura non est pars, vel ut vulgo loquuntur, de substantia conventionis, sed tantum accidens, quod sine principalis rei interitu adesse vel abesse potest. Alciat. in d. l. 16. & ibid. O. brecht. C. de pact. nisi in specie aliud dicatur, Brunnem. ad l. 17. C. de fid. Instrum. hinc quoties non expresse conventum, ut ante confectam scripturam contractus non sit perfectus, toties præiudicium non est permilla.

Limita I, nisi lex specialiter necessariam esse scripturam voluit, ut in libellis sive civilibus sive crim-

criminalibus. *Auth. offeratur C. de liis contest.* & in contractibus nonnullis, in quibus tanquam pro forma eam requirit, ut in *l. unic. §. 1. C. de contrah. judic. §. ult. ibi: dotatib. instrumentis. Inst. de nupt. l. unic. §. 2. C. de suffrag. Emphyteusi perpetua rerum Ecclesiae. Nov. 7. §. 1. vers. Anastasius. libellario contractu & aliis, ita Canon scripturam etiam requirit in electione. cap. quanto 10. dist. 63. cap. legum 2. quest. 1. ex communicatione, cap. cura 14. quest. 3. in sententiae probatione, cap. statutus 2. quest. 1. in publicis criminis accusatione, c. quisquis 1. quest. 8. in appellatione, cap. post appellationem 2. quest. 6. in civili conventionione, c. offeratur 3. quest. 3. in rerum Ecclesiasticarum venditione, cap. sine exceptione 12. quest. 2. cap. castellas 10. quest. 4. in Prælatorum ad synodum non venientium accusatione, cap. placuit 10. distinct. 18. in prælaturæ renunciatione, cap. sicut vir. §. ecce his 7. question. 1. in reconciliatione & ordinatione, cap. legum 2. quest. 1. in constitutionis promulgatione, cap. quod quis 35. q. 1. & si quæ sint alia. Cæterum & in iis casibus, ubi lex præcisè scripturam requirit, scriptura omitti potest, si vel causa sit tenuis, vel partes expressè consentiant, e. g. in ferenda sententiâ, *Perez. C. de privil. Scholar. n. 13. 14.**

Limita II. in iis, quæ ex ipsa verbi significatione scripturam requirunt, ut est rescriptum Principis, *l. 3. C. de divers. prescript. live in vim privilegii five alia ex causa emanaverit, l. 1. C. de mand. Princip. l. probatorias g. C. de divers. offic. lib. 12. Epistola, hoc est, commissio Principis per mandati subscriptionem facta, l. bene à Zenone 3. C. de quadr. prescript. Inventarium (ut quod tale scripturæ nomen est, in qua res pupilli sint descriptæ, *l. fin. C. arb. tutel. & alia gesta, quæ propriè constare scripto debent, l. gesta 6. ubi Bald. C. de re judic. quo refer & testamenta in scriptis, quibus scriptura pro forma attribuitur, l. hac consultiissima 8. C. de testam. Appellationes in scriptis, quæ à definitiva sententia interponuntur, l. eos 6. §. pen. C. de appellat. donationes, quæ supra 50. annos sunt, l. eos 6. §. pen. C. de donat. in summa idem esse & in omnibus contractibus, qui in omnibus scriptis dicuntur fieri, cum nimirum inter partes agitur, ut aliter non valeant, quam si scripturæ sint commendati, text. est in *l. contractus 17. Cod. de fid. instrum. quod & in mandatis Principum obtinere patet ex eo, quod de ea re fides nemini attribuitur, nisi exhibito diplomate, l. 1. C. de mand. Princip. Idem de legato Pontificis, quod nimirum in alterius præjudicium, nisi ostenso mandato, non credatur, dicit gl. in *can. nobilissimus. dist. 97. cum aliàs receptum sit, pro firmitate iudicii coram legato facti nihil præsumi, nisi de iurisdictionis commissione scripto appareat, c. cum injure 31. de off. deleg. gl. in l. institutionis 26. q. 2. qua de causa publicas etiam functiones tributaque neminem exigere, cui id à Principe per scripturam non sit mandatum, dicitur in *§. eos in auth. de collat. vid. gloss. in l. non solum. §. qui alieno. de procur.*****

Limita III. quoties rei præcedentis præsumtam firmitatem convellere volumus. Ut enim

alia præsumptio aliam tollit, *l. Divus 7. de rest. in int. sic actus posterior scripto declaratus superiorem quandoque elidere perhibetur, ut cum quis adversus propriæ confessionis emissam manum pecuniam minimè numeratam fuisse ex ea causa affirmet, non audietur, nisi alia scriptura id probet, l. generaliter 13. C. de non numer. pecun. vide latissimè Hontheim. 2. de art. Notar. cap. 2. per tot. ubi num. 76. subjungit, si scriptura requiritur pro forma essentiali, quod sine ea actum nihil censetur, cui congruit & illud, quod refert Vult. 2. conf. Marp. 24. n. 20. quod si convenierit de faciendi instrumento, de conventis scriptura ea haberi dicatur pro forma contractus, vide Soarez in thesaur. commun. opin. lib. 8. num. 20. Cephal. conf. 66. n. 18. vol. 2. Anton. Gomez. 2. var. resolut. c. 2. n. 17.*

Limita (4.) ubi res magni momenti exequenda. *Brunnem. in l. 5. C. de iure fisci in fin. (5.) in l. 2. C. de conven. fisci Debitor. ubi Perez. n. 6. 7.*

V.

Scriptura unius Notarii majorem habet prærogativam, quam scriptura duorum, cujuscunque sint probitatis & existimationis. *Sebastian. Monticel. in tr. de Inventar. hered. §. septimo principaliter. num. 25. per Bald. & Dd. in cap. quoniam contra. extr. de prob. Thom. Maso in Specul. Notar. publ. lib. 1. spec. 5. num. 3. vid. supr. lib. XII. cap. Notarius.*

VI.

Scriptura privata nihil probat, *l. 5. 6. 7. ubi Dd. C. de probat. c. 2. extr. de fid. instrum. Pantfchman. 2. quest. 2. num. 35. Pacian. 1. conf. 128. num. 21. Guid. Pap. decis. 19.*

Intellige scilicet pro eo, qui pro se produxit. Exemplo enim perniciosum est (ait Imperator) ut ei scripturæ credatur, quæ unusquisque sibi annotatione propriâ debitorem constituit: unde nec fiscum quidem, multo minus alium quemlibet ex suis subnotationibus debiti probationem præbere posse, patet ex *l. exemplo 7. ubi Baldus & Salicet. Cod. de probat. quâ ratione neque rationes vel libri privatorum quippiam pro ipsis probare poterunt. Alex. conf. 84. num. 1. & 2. & conf. 180. numer. 1. volum. 7. & conf. 217. Viso. num. 4. vol. cod.*

Limita, nisi trium testium subscriptione sit munita, *l. comparationes 20. C. de fid. instrum. Auth. etsi. C. cod. ubi Dd. Regner. Sixtin. 2. conf. Marpurg. conf. 8. n. 6. quod tamen locum aliter non habere, nisi in casu eo, quo scriptura privata non alterius, sed ejus, qui convincitur, manu conscripra est. l. scripturas 11. C. qui pot. in pignor. hab. Dd. in l. 1. C. de edend. Castrenf. consil. 312. n. 2. lib. 2. cum contra scribentem etiam sine solennitate subscriptionis testium plenè probare valeat. d. l. 1. ubi Dec. post Alex. num. 2. not. ab. 2. C. de edend.*

Limita (2.) in libris mercatorum, *Brunnem. ad l. fin. C. de conven. fisci debet.*

VII.

Scripturam producens censetur confiteri contenta in ea scriptura, *Dd. in cap. cum venerabilis. de Exceptis. & in l. 1. §. editiones. ff. de edend. Alex. conf. 108. num. 5. Roland. à Valle conf. 2. n. 216.*

116. vol. 1. Quod adeo procedere, ut productio scripturæ facta cum protestatione in parte & partibus non obstat, quo minus scriptura fidem faciat contra producentem, trad. gloss. in d. 9. editiones, vers. nec tantum contra. Bolognet. post Bald. in l. unic. col. 2. vers. iudex tamen. C. ut quæ defuncti advocatis. Alex. conf. 124. num. 5. vol. 7. Vult 1. conf. Marp. 15. num. 15.

VIII.

Scribere in suum commodum quilibet potest. Modestini in l. omnium 39. C. de testam. Moller. p. 4. in Constit. Saxon. 3. defin. 25. num. 16. Carpov. p. 4. constit. 3. defin. 25. num. 4. Et multi reperiuntur, qui exactè norunt in scribendo manum alterius imitari, l. cognoscere 56. ff. de Verbor. signific. l. cum pluris 15. §. ult. ff. de reb. auctor. judic. possid. Carpovius part. 1. constit. 17. defin. 12. n. 4.

IX.

Scriptura sola non est modus constituendi obligationem, sed inducit saltem præsumptionem obligationis ex causa, quæ allegatur, præcessisse, Sihar. in l. 3. n. 76. C. de reb. cred. Carpovius p. 1. constit. 17. defin. 35. num. 65.

X.

Scripturæ non probant, nisi sint subscriptæ, Mart. in Digest. noviss. p. 1. tit. Sigillum. cap. 10. ex decision. regni Arragon. Martin. Monter. 12. Jac. Bornit. part. 1. de instrum. lib. 2. c. 22. Et imprimis quidem à partibus. Felini. ad cap. 2. de fid. instrument. alique citati Gæddæo 1. consil. 28. n. 3.

XI.

Scriptura ut probet, necessarium est eam recognosci, Barth. in Auth. & in l. si contractus, num. 3. vers. ut igitur liqueat. C. de fide instrum. & in l. nuda num. 5. vers. sciendum est igitur. ff. de donat. Grammatic. decis. 84. sunt producta. Cravetta. conf. 73. dicendum. num. 15. vers. rursus probatur. col. 5. vol. 1. Bald. in Auth. contra qui propriam. num. 23. vers. deinde ex ista. in fin. C. de non numer. pecun.

XII.

Scripturæ privatæ fides adhibetur contra scribentem, l. Publicæ 26. §. fin. ff. de positi. l. de arate 11. §. 1. ff. de interr. act. l. scripturæ 11. §. qui prior. in pign. l. ult. C. arbit. tutel. Bald. in rubr. C. de fid. instrument. num. 41. Wesenb. 1. conf. 12. num. 46. Bart. Bald. Angel. Imol. Castr. & Dd. in l. nuda de donat. Felini. in c. 2. numer. 25. ibidemque Dec. n. 19. post Panorm. Anton. de Butt. Imol. de fid. instrum. Jafon in repet. l. admonendi. n. 76. cum seq. & n. 109. 110. & 120. de jurejur. Philipp. Portius conf. 139. numer. 8. consil. 78. numer. 1. conf. 132. n. 12. & conf. 170. numer. 17.

Limita: nisi is ipse contrarium probare velit, nimirum ex errore se ita scripsisse, ut in l. quidam 15. de probat. ubi Cujac. in Modestini. hanc limitationem summopere notandam esse ait.

XIII.

Scriptura confessata & recognita æquiparatur publico instrumento. l. ne in arbitris 4. Cod. de arbit. l. cum ab initio 4. ubi Dd. ff. quem te-

stam. aper. l. qui agnitis 11. de except. Zali. consil. 6. cum nobilis. num. 8. vol. 1. Wesenb. 1. conf. 27. n. 9. eamque auctoritatem habet quam publicum instrumentum, Jafon conf. 6. num. 8. vol. 1. Mart. decis. 991.

XIV.

Scriptura est stricti juris, Socin. conf. 33. num. 4. vol. 1. quæ aliis in ea non nominatis nec nocet nec prodest, Bart. in l. admonendi. num. 32. de jurejur. Bald. ad l. probationem 21. num. 1. & 2. C. de probat. l. lecta in 2. opposit. si cert. petat. & in l. interest. num. 2. C. de solut. Wesenb. 1. conf. 36. n. 5. unde & actum permanentem habere dicitur, Bald. in l. unic. num. 5. C. de confess. Wesenb. 1. conf. 38. num. 55. & intelligitur semper salvo jure tertii, Castrensi. conf. 72. in causa. numer. 2. vol. 2. Dec. conf. 468. superiori num. 26. Henning. Gæden. conf. 13. n. 29. Zali. conf. 17. num. 75. libr. 1.

XV.

Scriptura non est trahenda ad eum sensum, quem sibi quisque præsumit, c. viro. 4. c. relatum 14. distinct. 37.

XVI.

Scriptura ut concordetur, distinguenda sunt tempora. c. si peccaverat 2. q. 1.

XVII.

Non scriptura, sed numeratio dotis rem facit dotalem, l. 1. C. de dot. caut. l. si ex cautione 3. C. de non numer. pecun. ubi gl. in verb. probare. l. cum citra. 15. C. de jur. dot. Vultz. conf. Marp. 29. n. 24.

XVIII.

Scriptura subscribentis probat mandatum, l. 1. §. 4. quod juss. l. etiam 3. quod cum eo. ubi Gothofred. in verb. subscribente.

XIX.

Nemo ita simplex, imò magis stultus invenitur, ut in publico inventario scribi contra se aliquid patiat, l. ult. vers. fin. autem. C. arbit. tutel. l. cum indebito. 25. vers. qui enim. de probat. Aliquando tamen minus scribitur, quam dictum vel nuncupatum sit, & tum error scribentis dispositioni non nocet. l. Error. 7. C. de testam.

CAP. XV. Secreta arcana.

Axioma I.

Secreta patrimonii non sunt vulganda, l. 2. Cod. de aliment. pupill. præstand. ubi Gothofred. l. 2. C. quand. & quibus quart. pars. conf. Colleg. Jurid. Argentor. de Administr. & pericul. tutor. thes. 13. in fin.

II.

Secreta non sunt revelanda. l. mercatores. 4. C. de Commere. & merc. & hoc faciens removetur ab officio. Tiber. Decian. Conf. 48. n. 23. vol. 3. Secretarius quoque tenetur ad interelle, si revelet secretum. Bald. in l. 41. pr. ff. ad l. Aquil.